

Конспект уроку № 128

Рослини — символи України

Link to audio: ukrainianlessons.com/episode128

Вступ

Привіт-привіт! Це Анна, ваша вчителька української, і ви слухаєте подкаст «Уроки української»!

Зараз **триває** четвертий сезон подкасту, це уроки високого рівня — для всіх, хто вже добре розуміє українську мову і хоче **розширювати словниковий запас**, вчитися краще розуміти українську і дізнаватися щось новеньке, щось цікавеньке про Україну, українців і нашу культуру.

Сьогодні, **гадаю**, буде досить цікавий урок якраз про українську культуру. Як і минулого разу, ми будемо говорити про символи України, але вже не про державні символи (це був гімн, герб, прапор), а про культурні символи. Це дуже давні, такі старі символи українців. Це символи-рослини. Такі рослини, як **калина**, **дуб**, **верба** і так далі...

Я розумію, що ви можете не знати всіх назв цих рослин, і важко уявити, який вони **мають вигляд**, тому я підготувала для вас фотографії всіх рослин, про які я буду говорити, на сайті, на сторінці подкасту. Тому, якщо ви можете, відкрийте, будь ласка, сторінку ukrainianlessons.com/episode128.

Але якщо ви зараз їдете на машині чи бігаєте, то ви зможете зайти на сайт пізніше. Потім зможете подивитися фотографії тих рослин-символів. Ще раз сторінка епізоду ukrainianlessons.com/episode128.

А зараз готові починати?

тривати — to last, to continue

гадати = **думати** — to think

калина — guelder-rose

дуб — oak

верба — willow

Рослини — символи України

Рослинний світ — це дуже важлива частина української культури. В Україні є багато природи, це ліси, гори, **степ**... А також українці давно займаються **сільським господарством**. Тому для нас рослини, і тварини теж, це дуже важливі частини нашої культури.

Як ви думаєте, які рослини можна назвати символами України? Маєте ідеї?

степ — steppe

сільське господарство — agriculture

Можливо, з попередніх епізодів подкасту ви знаєте, що важливою рослиною в Україні є **пшениця**. Пам'ятаєте, з епізоду про прапор? Прапор України символізує синє небо і жовте поле пшениці.

Так, пшениця — це важлива частина української культури, особливо тому, що саме з пшениці роблять хліб. Але не тільки з пшениці. Також важливою рослиною, такою **злаковою культурою** в Україні є **жито**. Жито — це злакова культура, тобто **зернова рослина**, з якої роблять хліб. І саме з жита роблять темний хліб такий, чорний хліб. А з пшениці роблять білий хліб. Розумієте, про що я?

Так-от жито і пшениця — це символи **добробуту** в Україні, символи **достатку**. Добробут — це, можна сказати, щастя. А достаток — це **багатство**, це коли у тебе все, що треба, коли ти не бідний. Достаток.

Тому жито і пшениця — це також важливі частини українського Різдва і Нового року. Тому що коли приходить Новий рік, всі хочуть, щоб він був багатий і щасливий, і усі бажають одне одному добробуту і достатку.

До речі, ви знали, що українці святкують новий рік два рази? Один раз, як всі люди, а другий раз — за **старим календарем** — 14 січня. Так-от, 14 січня вранці молоді хлопці в Україні ходять до людей і **посівають**. Посівають — тобто кидають на підлогу **зерна** пшениці і жита і говорять:

Сійся-родися жито-пшениця і всяка пашниця

Це традиційні слова посівальної пісні.

Сійся-родися — тобто нехай **родить**, нехай росте багато жита і пшениці, нехай їх буде багато в полі, і всякої пашниці. Пашниця — це таке старе слово, це загальна назва для різних зернових. Це жито і пшениця — це все пашниця. Ну це старе слово, воно є тільки в піснях. Отже:

Сійся-родися жито-пшениця і всяка пашниця
Жито і пшениця дуже важливі в Україні.

А інші дуже відомі символи України — це верба і калина.

Ми кажемо: «Без верби і калини — нема України» — запам'ятайте ці слова!

«Без верби і калини — нема України».

Що таке верба і калина?

Верба — це дерево. Воно росте біля річки, біля води. Верба має багато таких **гілок**, вони дуже довгі, і вона їх ніби **схиляє** над річкою. Ми говоримо «верба похилилася над річкою».

Можливо, ви чули, що верба — це важлива частина українського Великодня. **Великдень** — це таке релігійне свято навесні.

пшениця — wheat

злакова культура — cereal, grain crop

жито — rye

зернова рослина — grain plant

добробут — well-being

достаток — prosperity

багатство — wealth

старий календар — old-style calendar (Julian calendar)

посівати — to sow

зерно — grain, seed

родити — 1) to bear, to yield;
2) to give birth

гілка — branch

схиляти — to incline, to bend, to bow

Великдень — Easter

За тиждень перед Великоднем люди беруть молоді гілки верби, ми їх називаємо ще «котики», бо вони такі м'якенькі, як котики. Котики. І ці гілки верби святять у церкві. А потім люди беруть їх і... б'ють цими гілками одне одного! Так, вони ще примовляють: «Не я б'ю — верба б'є, за тиждень Великдень. Недалечко — червоне яєчко!». Ось така весела традиція!

Добре, це була верба, а тепер калина. Калина — це **кущ**, тобто це не дерево. Це таке дуже маленьке дерево — кущ. На ньому багато листя. Кущ.

Калина має яскраво-червоні круглі **плоди**. Якщо ви можете, зайдіть зараз на ukrainianlessons.com/episode128 і подивіться на фото, якщо ви не знаєте. Калина дуже важлива в українській культурі. Це — наш символ життя, крові, вогню. Є дуже багато народних пісень про калину, ось, наприклад, популярна дитяча пісня.

Ми часто говоримо в Україні про щось українське ми кажемо «калиновий». Прикметник такий (так?) від «калина». Про українську мову ми часто говоримо «наша мова калинова». Калина дуже важлива в нашій культурі.

Знову ж таки, як кажуть: «Без верби і калини — нема України».

Добре, отже, ми згадали з вами про вербу — це важливе дерево в Україні. Які інші дерева є символічними для нас?

По-перше, це дуб. Дуб — це язичницький символ Бога Перуна, це дерево життя. Ми говорили про дуб минулого разу, коли говорили, що герб нагадує дуб, це язичницький символ. Дуб означає силу, **мужність, витривалість**. Колись в Україні, коли народжувався хлопчик у родині — господар, його батько, садив біля хати дуб.

Інше важливе дерево — це **вишня**. Вишня має **кислуваті** червоні плоди, я їх дуже-дуже люблю, я дуже люблю вишні. Ммм... Коли я думаю про варенички з вишнями зі сметанкою, у мене аж **слинка тече!**

А ви куштували вареники з вишнями? Чи, можливо, налисники з вишнями? Чи пиріжки з вишнями? Це смакота! Ми дуже любимо додавати вишні у десерти.

І в українських сім'ях, особливо в селі, часто є дерева вишень або цілі вишневі **сади**. Вишневий сад часто згадується в українських віршах, у піснях. Ну, наприклад, одна з найвідоміших українських пісень про кохання так і називається «Ой у вишневому саду».

«Ой у вишневому саду» — це дуже сумна пісня про кохання. Її знають всі.

Інша важлива в українській культурі рослина — це **барвінок**. Барвінок має такі невеличкі фіолетові, чи можна сказати **лілові**, квіточки. Ці квіточки складаються з п'яти **пелюсточок**. Барвінок — це символ кохання. Навіть згідно з легендою, барвінок утворився внаслідок кохання хлопця Бара і дівчини Вінки. Так і утворився Бар-вінок.

кущ — bush

плід (*plural* **плоді**) — fruit, harvest

мужність — courage
витривалість — endurance

вишня — 1) cherry;
2) cherry tree
кислуватий — sourish

сад — garden

барвінок — periwinkle
ліловий — lilac (*adjective*)
пелюсточка
(*demin. from* **пелюстка**) — petal

Барвінок дівчата **вплітають** у свої **вінки**. Знаєте вінок, вінки? Вінок — це такий круглий **головний убір**, який роблять дівчата з рослин і з квітів, і часто вони одягають цей вінок на голову на свято **Івана Купала** або перед весіллям.

Інша квітка, символічна для українців, це **мальва**. Мальви — це такі великі рожеві квіти, які дуже часто можна побачити в українському подвір'ї, біля хати. Можете подивитися на сайті.

І ще одні важливі для нас квіти називаються **чорнобривці**. Чорнобривці — це символ матері, материнської любові і **Батьківщини** — України. Усі українці, мабуть, асоціюють чорнобривці з відомою піснею. Це пісня «Чорнобривці» на слова Миколи Сингаївського. Ось вона у виконанні Віктора Павліка:

Як на ті чорнобривці погляну — бачу матір стареньку
бачу руки твої, моя мамо, твою ласку я чую рідненька

Ця пісня завжди викликає сльози в українських матерів особливо. Мені ця пісня нагадує Україну, коли я за кордоном, і також мою маму, мою сім'ю.

Чорнобривці — це чорно-помаранчеві квіти, тому і назва «чорнобривці». Ви можете переглянути картинку на сайті.

Ну і **насамкінець** варто згадати про символ сонця в Україні. Як ви думаєте, яка це квітка символ сонця в Україні? Звичайно, це **соняшник**! Соняшник.

Соняшники ростуть на півдні України або в центральних областях. Там можна побачити такі великі, гарні поля соняшників. Україна вирощує дуже багато соняшнику, ми робимо з соняшнику **олію** і **насіння**. **Якщо я не помиляюся**, Україна — це найбільший **виробник** соняшнику у світі!

Звичайно, соняшник — це символ сонця і символ достатку.

Отже, це були основні рослинні символи України. Звичайно, їх є більше: це і **каштан** — символ Києва, і інші квіти, наприклад, **волошки**. Але занадто багато буде вам інформації на один епізод, правда? Наступного разу я розповім вам про інші символи України — про тваринний світ.

вплітати — to plait in
вінок — wreath
головний убір — headwear
Івана Купала — traditional eastern Slavic holiday which is celebrated during the night from 6 to 7 July (23-24 June on the "old-style calendar"). The celebration relates to the summer solstice
мальва — mallow
чорнобривці — marigold
Батьківщина — fatherland, homeland

насамкінець — in the end, after all
соняшник — sunflower

олія — oil
насіння — seeds
виробник — producer

каштан — chestnut, chestnut tree
волошка — cornflower

Корисні фрази та ідіоми

А зараз, як завжди, на черзі корисні вирази та ідіоми!

На початку епізоду я сказала, що «зараз триває четвертий сезон, і цей сезон для тих, хто вже добре розуміє українську мову, але хоче **розширювати словниковий запас**».

Це дуже типова така фраза, яку ми вживаємо, коли говоримо про вивчення іноземних мов. **Словниковий запас** — це всі слова, які ви знаєте у мові, зазвичай, це в іноземній мові. Розширювати словниковий запас означає збільшувати кількість слів, вивчати нові слова. Розширювати словниковий запас. Я зараз вивчаю шведську мову і я намагаюся розширювати мій словниковий запас кожного дня.

Далі я вам казала, щоб ви заходили на мій сайт ukrainianlessons.com/episode128, тому що там ви можете знайти фотографії рослин, тому що важко уявити, який вони мають вигляд, просто з моїх слів.

Мають вигляд, або мати вигляд. Тобто який вигляд мають ці рослини. Ви можете побачити на моєму сайті. Там є фотографії. Інше слово, яке іноді вживають, це «**виглядати**». Але це трошки неправильно в цьому контексті, краще казати «мати вигляд». Але іноді люди в Україні, ви почуєте, кажуть і виглядати. Тобто: «Як виглядають ці рослини? Ви можете побачити на сайті». Але краще кажіть «мати вигляд». Також ми говоримо «мати вигляд», коли описуємо якусь людину

«О, він має втомлений вигляд!». Тобто він втомився, ми можемо побачити це з його **зовнішності**, з його вигляду.

Сьогодні ми говорили з вами про рослинний світ.

Рослинний світ — я казала — «це дуже важлива частина української культури».

Рослинний світ — по-іншому це флора, ще ми кажемо «тваринний світ» — це фауна.

В Україні ми часто говоримо «рослинний світ» і «тваринний світ».

Коли я розповідала вам про калину, я казала, що це дуже важливий символ в українській культурі.

Знову ж таки, як кажуть: «Без верби і калини — нема України».

Ну, по-перше, **знову ж таки**. Ви часто можете чути, як українці додають оце -таки. Це для **підсилення**, це робить розмову, робить слово більш таким живим, більш сильним.

А «знову ж таки» означає просто знову. Можна казати «знову», або «знов-таки», або «знову ж таки», або «ще раз». Знову ж таки, усі ці слова синоніми. Знову ж таки, усі ці слова синоніми.

словниковий запас —
vocabulary (stock)

виглядати = мати вигляд —
to look

зовнішність — appearance

підсилення — 1) strengthening;
2) emphasis

Знову ж таки, як кажуть: «Без верби і калини — нема України».

Інший корисний вираз тут — «**як кажуть**» або «як кажуть у народі» (це коли про якесь народне **прислів'я**, про те, що говорять люди, як певне прислів'я, тобто ідіому).

Як кажуть в народі: «Яблуко від **яблуні** недалеко падає». Ви чули таке прислів'я? Воно є також в англійській мові.

Далі.

Ооо... «Коли я думаю про варенички з вишнями, у мене аж слинка тече!».

Аж **слинка** тече або аж слинки течуть. Слінка, або слина — це оця вода, яка утворюється в роті, коли у нас є апетит, перед тим, як щось їсти, ви відчуваєте у роті слину, або слинку. Тобто у мене аж слинка тече — я дуже хочу щось з'їсти. У мене великий апетит, особливо якщо це щось смачне, щось апетитне.

У мене аж слинка тече, коли моя мама готує... ну, наприклад, смажену картоплю! У мене завжди слинка тече, коли готує моя мама. А у вас від чого слинка тече?

І останній вираз на сьогодні — «якщо я не помиляюся». Я казала, що Україна **вирощує** багато соняшнику. **Якщо я не помиляюся**, Україна — це найбільший виробник соняшнику у світі!

Тобто я майже впевнена, що це так. Ця інформація не **перевірена**, але, можливо, це правда, ну **швидше за все** це правда.

Якщо я не помиляюся, Україна — це найбільший виробник соняшнику у світі!

І, якщо я не помиляюся, українська мова — зараз це восьма за **поширеністю** мова у Європі. Але перевірте цю інформацію. Можливо, я помиляюся.

прислів'я — proverb, saying

яблуня — apple tree

слинка
(*demin. from сліна*) — saliva

вирощувати —
to grow, to raise, to cultivate

перевірений — checked,
verified, approved
швидше за все — probably,
most likely

поширеність —
wide-spreadness

Цікавинка з граматики

У граматичній рубриці сьогодні я хочу поговорити про «один одного». Один одного, одне одного чи одна одну?

Ми вживаємо цей вираз з дієсловами, наприклад: розуміти один одного, бачити одне одного. Але коли ми вживаємо один одного, а коли одне одного?

Сьогодні я розповідала вам, що «коли приходить новий рік, усі хочуть, щоб він був щасливий і багатий, і усі бажають одне одному добробуту і достатку».

І ще раз я казала:

За тиждень перед Великоднем люди святять вербу, і потім б'ють нею одне одного!

То чому я вживаю «**одне одного**». Тому що я говорю тут про всіх людей, загалом, не конкретно про когось, а загалом. І серед цих людей є і хлопці, і дівчата, і жінки, і чоловіки.

А от якби ми говорили тільки про чоловіків, тільки про хлопців, тоді треба було б вживати «**один одного**». Наприклад:

«Сергій і Юрко знають один одного зі школи».

Ну а про дівчат чи жінок ми кажемо, звичайно, «**одна одну**»:

Наприклад: «Ми знаємо одна одну зі школи». Тобто «ми» — це я і якась інша дівчина, або може бути і більше дівчат чи жінок. Наприклад, ми знаємо одна одну зі школи — це я говорю про себе, про Марину і Людмилу. Усі ми знаємо одна одну зі школи. Але ми дівчата.

А якщо це і хлопці, і дівчата, або це просто багато різних людей, тоді ми вживаємо «одне одного»:

«Я, Марина і Сергій знаємо одне одного зі школи».

Як завжди, повну табличку і більше прикладів ви знайдете в конспекті уроку. Також там є вправи для практики!

одне́ одного — each other
(male and female)

один́ одного —
each other (only male)

одна́ одну —
each other (only female)

Вживання займенників «один одного», «одна одну», «одне одного»

один одного — лише про осіб **чоловічої** статі
одна одну — лише про осіб **жіночої** статі
одне одного — про осіб **різної** статі

Р. в.	один одного	одна одної	одне одного
Д. в.	одному	одній	одному
З. в.	одного	одну	одного
О. в.	одним	одною	одним
М. в.	один на (в) одному	одна на (в) одній	одне на (в) одному

Займенник	Приклади	Переклад
один ...	Брати давно не бачили один одного . Наші сини друзять один з одним . Хлопці побажали успіху один одному .	<i>The brothers haven't seen each other for a long time.</i> <i>Our sons are friends with each other.</i> <i>The boys wished each other success.</i>
одна ...	Сестри давно не бачили одна одну . Наші доньки друзять одна з одною . Підруги пообіцяли дзвонити одна одній .	<i>The sisters haven't seen each other for a long time.</i> <i>Our daughters are friends with each other.</i> <i>The girlfriends promised to call each other.</i>
одне ...	Брат і сестра давно не бачили одне одного . Наші діти (хлопчик і дівчинка) друзять одне з одним . Я (жінка) і мій чоловік любимо робити подарунки одне одному .	<i>The brother and sister have not seen each other for a long time.</i> <i>Our children (boy and girl) are friends with each other.</i> <i>I (a woman) and my husband love to make presents for each other.</i>

Завершення

І на цьому все. Наступного разу епізод буде, знову ж таки, про символи України. Це буде тваринний світ, фауна. Сподіваюсь, вам подобається ця тема! Дайте мені знати в коментарях у соцмережах чи напишіть мені електронний лист.

А також не забувайте, що повний текст епізоду з перекладом складних слів, з табличками і вправами для практики є в конспекті уроку. Конспекти є частиною преміум-підписки. Щоб дізнатися більше про преміум, а також подивитися фотографії **отих** рослин, про які я розповідала сьогодні, заходьте на сторінку епізоду — ukrainianlessons.com/episode128.

А я бажаю вам успіхів! До наступного уроку! На все добре!

оті́ = **ті** (*singular той*) — those

 Вправи

1

Заповніть пропуски в реченнях фразами:

матимуть вигляд слинки течуть	Як кажуть рослинний світ	Якщо я не помиляюся розширити словниковий запас
----------------------------------	-----------------------------	--

1. Я знаю декілька перевірених способів, як _____
_____ української мови.
Насамперед я раджу щоденно слухати щось українською: чи то подкаст, чи то українське радіо,
чи то україномовний ютуб-канал.
2. У 2020 році в Україні з'являться нові монети 5 і 10 гривень. На сайті Національного банку
України можна подивитися, який вони _____
_____.
3. У південно-східній частині країни розташований український степ. Степова зона має _____
своєрідний _____.
Завдяки теплову і сухому клімату в степовій зоні вирощують злакові культури: пшеницю, жито,
кукурудзу, а також соняшник.
4. Можна купити все, але здоров'я і щастя не купиш. _____
_____,
здоров'я — найбільше багатство людини.
_____,
Івана Купала святкують 7 липня. Треба подивитися точно в Інтернеті.
5. Торт був настільки смачний, що в мене аж _____
_____,
коли я про нього згадую!

2

Заповніть пропуски українськими формами займенника “each other”:

одне одного	один одному одне з одним	одна одній одна за одною	один в одного
-------------	-----------------------------	-----------------------------	---------------

1. Дівчата стояли в черзі _____.
2. Солдати побажали _____
мужності та витривалості.
3. Мої батьки познайомилися _____
в університеті.
4. Іван та Марія кохають _____ і хочуть
одружитися.
5. Оксана та її сестра завжди допомагають _____.
6. Хлопці, мені здається, вам варто попросити вибачення _____
_____.

3

Перекладіть українською мовою:

1. If I am not mistaken, tomatoes are fruits, not vegetables.

2. We have a big garden near our house. There are many fruit trees (apple and cherry trees) and bushes there. In front of the house I grow flowers: marigolds, mallow, and periwinkle.

3. If you want to express your thoughts in Ukrainian, you need to expand your vocabulary.

4. On the night of Ivana Kupala, girls make flower and willow wreaths. This holiday combines pagan and Christian traditions.

5. Ukrainians grow sunflowers in the eastern and southern parts of the country.

6. Agriculture plays an important role in the economy of Ukraine. Ukraine is one of the biggest producers and exporters of wheat in the world.

Key Phrases 4-128

розширювати словниковий запас	to expand vocabulary, to grow vocabulary
мати вигляд	to look (tired, good, etc.)
рослинний світ	flora, plants
тваринний світ	fauna, animals
знову ж таки	once again, but then again
як кажуть	as the saying goes, as they say
аж слінка тече	mouth waters, mouth-watering
якщо я не помиляюся	if I am not mistaken

Відповіді на вправи

1

1. розширити словниковий запас
2. матимуть вигляд
3. рослинний світ
4. Як кажуть
5. Якщо я не помиляюся
6. слинки течуть

2

1. одна за одною
2. один одному
3. одне з одним
4. одне одного
5. одна одній
6. один в одного

3

1. Якщо я не помиляюся, помідори — це фрукти, а не овочі.
2. Ми маємо (У нас є) великий сад біля нашого будинку. Там росте багато фруктових дерев (яблунь і вишень) і кущів. Перед будинком я вирощую квіти: чорнобривці, мальви і барвінок.
3. Якщо ви хочете (ти хочеш) виражати свої думки українською, вам (тобі) треба (потрібно) розширювати (ваш, твій, свій) словниковий запас.
4. У ніч на Івана Купала дівчата роблять вінки з квітів та верби. Це свято поєднує язичницькі та християнські традиції.
5. Українці вирощують соняшник у східній та південній частинах (на Сході і на Півдні) України.
6. Сільське господарство грає важливу роль в економіці України. Україна є одним з найбільших виробників та експортерів пшениці у світі.

